

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a,
Vineri-a si Dominec'a, cand o colta intraga,
cand numai diumetate, adica dupa momentul
impregiurarii.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:

pe an intreg	7 fl. a. v.
„ diumetate de an	4 „ „
„ patrarlu „	2 „ „
pentru Romania si Strainetate:	
pe an intreg	15 fl. v. a.
„ diumetate de an	8 „ „
„ patrarlu „	4 „ „

ALBINA.

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespun-
dinti a-i nostri, si d'adrechtul la Redactiunea
Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin, unde
sunt a se adresa si corespundintele, ce privesc
Redactiunea, administratiunea sau speditura;
cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele
anonime nu se vor publica.

Pentru a nu cede si alte comunicatiuni de inte-
res privat — se raspunde cate 7 cr. de linie,
repetitiile se fac cu pretiu scadut. Pretiul
timbrului este 30 cr. pentru una data, se
antecipa. Speditura: Mariabill, Windmühl-
gasse Nr. 29. unde se primesc insertiuni.

Viena 18/30 august.

Cestiunea Ungariei ocupa locul antaiu intre afacerile barbatilor de stat carora li s'a incredintat reconstituirea interna a monarchiei pre base constitutiunale. Cate s'au dis in asta privintia in fof'a acest'a, se adeveresc de nou, si se integresc prin aceea ca pertratarile decursera intre dd. Belcredi, J. Andrassy si Lónyay, invoiindu-se la principiul dualistic. Conte Belcredi, ministrul de stat, primesce acesta sistema numai sub conditiunea ca nu va periclitá intru nemica unitatea politica a monarchiei. In cat pentru noi, nu precepem ce va se fie acesta conditiune, caci nu scim cum pote incapa conceptul de unitate politica cu cel'a de dualism. Asceptam desvoltarea lucrurilor si publicarea pertratarilor, acestea dora ni vor dá vr'o deslucire. —

Tratatul de pace incuviintat de Majestatea Sa Imperatul a sosit in Praga, unde se ascépta sosirea esemplariului trimis la Berolin. Astadi — daca nu va intreveni vr'o pedeca — reprezentantii poterilor vor schimbá aceste instruminte de pace, si speram ca vom vedé curund publicarea.

Militia pruséca se retrage den Boemia in ordine buna, fora a superá pre locuitori. Preste tot, portarea pruséca de un temp in cécce pare a tientí nu numai la pace cu Austria ci si la amicétiá, ajunge-se-va óre acést'a? e secretul venitoriului. —

Generalul italian conte Menabrea, impoteritul regelui Victor Emanuil pentru a concheiá tratatul de pace cu Austria, a sosit la Viena insocit de doi diplomati italieni, el conferi timp lung cu reprezentantele de aici al Franciei duc'a de Grammont si apoi cu ministrul de esterne contele Mensdorf, éra mercuri la 11 óre nainte de médiadi fu primit in audiintia de Majestatea Sa Imperatul.

Negotiatiunile de pace intre Austria si Italia vor decurge repede desi vor avé a se estinde a supra multor obiepte, dar amendóue partile fac tot ce li stá in putere pentru a delaturá ver ce pedece. Pre semne ambele poteri sunt convinse deplin despre necesitatea relatiunilor cat mai amicabile.

Acést'a caracteriséza tóte actiunile acestor poteri. In Veneti'a d. e. oficiolatele militari comunica de adrechtul in afacerile lor, fora intrevinerea comandai supreme. —

Rescolarea in insul'a Candia (Creta) trage a supra-si atentiunea Europei intregé, si nu fora de merit, caci nemultiamiri si iritatiuni domnesc mai intre tóte popórale supuse Sultanului. D'in Constantinopole se scrie: „Rescól'a in Candia e de importantia mare. Guvernul turcesc scit de lung timp ca intre supusii sei grecesci domnesc nemultiamire ce amenintia cu erumpere, deci fu pregatit a vedé unde-va rescóla, fora a sci unde. Cele ce se petrec acum'a in Candia deslucira programul intreg de rescolare. Intru intielesul acestuia inimicitiele aveau se se incépa de odata in mai multe puncte,

pentru ca astfel impartind puterea militara turcesca, s'o póta slabí. Dar Candianii se rescolara cam pre de tempuriu, si e cu potintia ca Turcii se-i supuna éra. In casul acest'a, planul intreg ar fi ruiat pentru asta data, si Grecii vor fi siliti a asceptá alta ocaziune mai favorabila.“

E de insemnat ca regele Greciei primesce petitiuni den provinciile grecesci supuse Turciei, cari chiama ajutoriul lui pentru a-i eliberá, ma unii cred ca e ocaziunea bine venita a o spune apriat ca voiesc reinfintiarea imperiului grecesc cu capitala Constantinopole. Regele nu le tiene aceste petitiuni secret, ci le comunica in copia Angeliei, Franciei si Rusiei, ca se véda asupririle ce le comit Turcii. Cu tóte acestea, regele nu respunde la petitiuni, dar neci ca opresce ca in tier'a lui se se fórme comitete pentru ajutorarea rescolatilor, si primirea celor fugiti.

Diarele de Viena nu incéta a si-esprime parerea lor de reu ca diplomatiá imperatésca scit se castige influintia numai fórte putiena in orient, ar fi trebuit — cred ele — a duce acolo atentiune mare, mai ales de la urcarea unui Hohenzollern pe tronul Romaniei.

La patriarcul Austri'a potea face alta data fórte mult, dar acum'a i cuprinde locul Francia si aurul de Ural (Rusia.) Mai considera procedur'a patriarcatului care se invol ca locurile libere de Turci se se supuna patriarcului nou d'in Altena. Asta procedura e judecata dupa merit. N'o reproducem caci o cunóscem, Romania a si esplotat'o si o va mai esplotá. —

Pe cand scriem acestea, Domnul Romanilor petrece in Romani'a de preste Milcov (Moldova.) Acest'a e casul prim cand si diurnalele nemtiesci marturisesc ca caletoria Mariei Sale in Moldova e un lung triumf.

Pusetiunea Transilvaniei.

Daca nu ne insiéla informatiunile jurnalelor, ministeriul unguresc se va compune cat mai curund, diet'a Ungariei si-va renece aptivitate sa, si vedind in fati'a sa ministeriul propriu, ca va procede cu Transilvania in mod si mai necrutatoriu de cat pana acum'a. Nu ca profet le spun acestea, ci ca un simplu moritoriu carele — cred ca o pot spune fora a vatemá modesti'a — a studiat caracterul pretensiunilor magiare si procedur'a lor.

Deschidindu-se diet'a, vor intrá in ea éra si deputatii de'n Transilvania de natiunitate magiare, secui si sasi. Vor intrá póte si cei putieni romani cari participara pana acum'a, dar numerul acestor'a cred ca nu se va mai spori, caci chiar de ar esiste de cei ce s'ar poté induplecá si numai merindea li-ar lipsi, acést'a tocm'a nu li o pot suplini vecinii nostri, pentru ca insisi au provisiune numai putiena, si de ar fi cat de multa, d'in capul locului o vor tiené numai pe sém'a lor. Pre romani, in consciintia de dreptatea si moralitatea causei lor, respepte secundarie nu-i vor poté seduce, si se insiéla fórte diaristic'a magiara de Pesta presupunend ca in diet'a de'n Sibii au vorbit numai oficialii si nu natiunea. Daca cred domniele lor ca acést'a presupunere e bine intemciata, de ce nu o incéca? De ce domni magiare de la putere nu umplu oficiele cu romani, si apoi

se-i intrebe pre acesti oficiali daca sunt ei pentru stergerea nedependintei Transilvanice? daca sunt pentru unione, séu asimilatiune? daca vor legea electorala cu influintia cea mare a nobililor proletari? daca considera „nemzetegység“ (unitatea natiunala magiara) de motiv decisiv pentru patri'a nóstra, si pentru natiunitatea nóstra romana? — Cred fórte ca incercarea s'ar fi facut, cat de cat, daca acei domni ar fi securi de respunsuri placute lor.

Cate si-a mai audit numai congresul roman de la Sibii. Aruncau fratii magiare ca e corporatiune compusa tot de oficiali si preoti, i lipsesc ómenii nedependinti, prin urmare ca guvernul a potut face cu ea ce a voit. E bine, astadi magiarii sunt la putere, deci se conchiama ei atare corporatiune, vina innaintea ei cu programul lor, ca se se convinga insisi daca pot despune cu votul ei. — Magiarii batjocoresc fora de mila guvernul trecut in fati'a popóralor Austriei, dar numai atunci ar fi in drept a face acést'a, daca ar poté dovedi ca acel guvern a smintit in tóte privintiele si in tóte afacerile, buna óra daca ar poté dovedi ca romanii nu voiesc nemica d'in tóte cate le-au rostit la congresul numit. A incéca acést'a dovedire cred ca e cestiunea de onóre pentru politiciá barbatilor de stat magiare, deci ar fi intru interesul lor a starui ca se-i véda pre romani reuniti intr'o corporatiune in tocm'a cum fusera atunci, séu si intr' alt mod d. e. pregatind calea ca se podem intrá in dieta cu elemintele cari sunt spresiunea fidela a natiunei romane in proportiune cu sacrificiele de sange si avere ce le face pentru stat.

Nu voiesc prin acést'a a incuviintá tot trecutul curat si simplu, neci a face laude guvernului trecut, Ddiu me fórseca de acést'a, caci prin demultunarea lui fusist monarcul i-a descuviintat procedur'a, éra majoritatea popóralor imperiului salutara actul suveranului. Vreu numai a constató ca guvernul actual prin legea electorala a prevenit ocaziunea ca se ne pronunciam si noi. Chiar daca ar fi fost mai mult de cat secur ca nu-i vom tamuiá, tot ar fi trebuit se nu ni strimtoréca intr' atat'a calea la intrare in diet'a tierai, pentru ca se ne podem apropiá de olalta, se vorbim si se ne intielegem fatia de fatia.

Dar se nu me abat de la obiept, voinde a vorbi de pusetiunea in care ajunge tier'a nóstra. Diet'a Ungariei reincepandu-si desbaterile se va rostí a supra celor mai mari cestiuni pentru venitoriul monarchiei, pentru venitoriul nostru. Ea se va estinde si a supra relatiunei in care va intrá Transilvania catra Ungaria, vreu se dic si-va continuá consultarile despre modul cum va se incorpore Transilvani'a in Ungaria pentru totdeun'a. Va decide adica despre noi, fora de noi, si pre cand noi nicairi nu podem exprime dorintia nóstra. Graiului dietei unguresci presupun ca de asta data i se va atribui importantia mai mare, i se va face opusetiune mai mica de cat in trecut, si acést'a den caus'a situatiunei in care veni Austria dupa rezultatul nefericit al resbelului don lunile trecute.

In fati'a acestor eveniminte, ce facem noi Romanii Transilvaniei? Cand asiu cecrá se respund la acést'a intrebare, me cuprinde ingrigirea si temerea pentru sórtea ce o asócepta pre natiunea nóstra in venitoriu, o sórte ce nu ni va fi suridiatóre, pentru ca noi nu facem nemica intru a ni o pregati precum o recer interesele nóstre.

Am inceput si noi politic'a de pasivitate, vreu se dic am fost siliti la ea. Io inse n'o cred de fel corespundiatórie intereselor nóstre, ci mai vertos tien ca trebeu se cercám ocaziunea a estí d'in ea, si a luá alta direptiune. Dar cum se esim intr'un mod demn de o natiune matura pre terenul politic? Acést'a e intrebarea cea grea, si cel ce mi va poté raspunde va fi mie om mare, me voiu inchiná lui.

D. Baritiu mai deunadi publicase in „Gazeta Transilvaniei“ nisce pareri individuali,

d'intre cari urmatóriele raspund la intrebarea ce e de facut:

„Sé ne tienem — dise d. Baritiu — ca si pana acum'a de principiole natiunali statorite in maju 1848 la Blasiu.

„Sé ne apucám intru asemenea cu tóte bratiile de articuli de lege statoriti in diet'a d'in an. 1863/4 si santiunati de monarcul, sé nu slabim in credintia nóstra, ca acei articuli au in sinesi putere de vietia.

„Sé ne ferim de aceia cari voiesc se ne faca a crede, cumca noi fora aliati vom fi in stare a scapá d'in conflagratiunea generala. Sé ne incredem in prim'a linia in poterile proprie, fara a carora desvoltare poterósa nici aliati nu vei castigá in veci, de cat numai de aceia, cari voiesc se te aiba de instruminte órbe, apoi la timp binevenit se-ti dea cu pitorul; sé cautám inse si aliati, d'intre cari la locul anteu se ni fie éra si dinasti'a, pana in momintele d'in urma, cand ea insasi ne-ar parasí pre noi. Preste tot se fim in acést'a privintia mai prudenti de cat am fost in anul 1848 pre cand ni-a lipsit fórte mult ori-ce apucatura diplomatica, tact fin si indemanare practica.

„Despre uniunea improvisata la an. 1848 se nu fie vórba, déca voim sé scapám de ur'a si urgi'a poporului nostru, ci in acést'a privintia se ne tienem strins de principiul federalistic, dupa care Transilvani'a stese si pana acum in legaminte cu Ungari'a prin uniunea personala. N'aveti grige, ca de vor apucá unionistii adica fusionistii de asup'a, ne vor incarcá ei fusiunea dupa datin'a lor cu baionet'a, fara ca se avem noi trebuintia a o primí de buna voia copilaresco.“

Tóte acestea sunt bune, le tienem pentru ca trecutul le scrise in inimele nóstra. dar ele nu raspund la intrebarea cum am poté estí d'in pasivitatea actuala, ce nu póte sé aduca ver un bine natiunitatei nóstre. Neci aliati nu avem cari se ne ajute intr' acést'a, neci in puterea nóstra nu podem intreprinde asié ceva, pentru ca de asta data — se nu ascundem máti'a in sac — lipsesc, dorere! contielegerea ce in 1848, 1860—1863 caracterisá atat de bine tóte actiunile barbatilor romani de pretotindene.

E lesne a prevedé ca acést'a pasivitate nu va se ni aduca ver un folos, ver care se fie rezultatul opului celui mare de reconstituire inceput de barbatii de stat ai Austriei.

Daca rezultatul va fi stabilire definitiva, cu anevoiá póte se fie favorabile nóá, de óra-ce n'am luat parte la ea, si prin urmare n'am facut ca se contiona si garantia asecurarei intereselor nóstre.

Éra daca rezultatul nu va fi stabilire, ci va remané simpla esperimentare casi cele multe de pana acum'a, noi si in casul acest'a perdem prin eschiderea nóstra, caci neavend ocaziune a dovedi esistintia intereselor nóstre, nu vom fi considerati in venitoriu de catra cei ce vor luá a mana opul stabilirei.

Alta direptiune dar, si nu pasivitatea! Precep ca ni se inchise calea prin legea electorala Trna, dar óre ru mai existe si alta cale legala in vietia constitutiunale, prin care se podem dovedi consentiementul séu desaprobaréa nóstra la cele ce se petrec in lumca politica?

Acést'a e ceea ce am voit sé dic despre pusetiunea Transilvaniei.

Sé mai adaug inca ca unii speréza fórte mult, pentru autonomi'a Transilvaniei, de la parerile unor capacitati militari, cari stima pusetiunile strategice ale acestei tieri, si n'ar voi a le dá in man'a elementului magiar, ci se remana precum fusera ele si pana acum'a.

Dar veri cat de intemciate se fie aceste pareri, nu suntem securi ca Austria nu le va trece cu vederea. Evinemintele mai prospete neci de cat nu pot justificá presupunerea ca cei ce stau in fruntea statului sunt barbati toti de capacitati escelinte. Macavei.

face socotă fara birtasiu, ci eu el d'impreuna; ar fi timpul odata, ca densii, cand vorbesc de indestulirea Ungariei, sê nu cugete tot numai la interesele rasei magiare, ci totdata ar lua in considerare si pre natiunile nemagiare, fara cari Ungaria nu existe.

Nu voim a afirmă ca un ministeriu magiar astadi usior ar potê produce lucruri de minune fatia eu guvernul Austriei, nici aceea ca incercările separatistice la Dobritin s'ar potê reinnoi, — ci constatăm numai atata d'in capul locului ca strafornările dorite in politica interna, cari ar produce indestulirea tuturor iocnitorilor d'in Ungaria, nu se chiama „ministeriu magiar.“

Pesta august 1866.

Revista diaristica.

Desl suntem inca departe a potê afirmă ca s'ar fi format in monarcia atari partite mari a carora program sê vina bine la socotela intereselor romane, totusi cauta sê marturisim cu un fel de placere ca era acest'a de reconstituire provoca partite noue si principie, cari — e prè natural — nascute fiind de timpul modern, nu sunt ale reactiunei, ci pentru progres, si ca atari merita consideratiune de'n partea nostra, cari avem fericirea a vedè ca ver ce partita noua se forma, se apropia tot mai mult de egala indreptare nationala, si prin urmare de programul scris in inimele romanilor.

Asiè precepem noua „partita progresista nemtiésca federala“, care publica manifestul seu in diariul „Zukunft“, dicend intre altele: „Suntem petrusi de convingerea ca pre terenul politic *realismul* neprejudetos siervesce mai bine libertatei si progresului de cat *idealismul* proprietate le schimba cu faptele, privesce la lume de'n puntul abstractiunei doctrinare, petrusi de convingerea ca tacerea in acest moment decisiv ne ar face partasi la peccate, dechiarăm ca diaristica centralistica nemtiésca nu esprime adevera-

t'a opiniune publica a nemtilor de'n Austria, si ca in Viena existe o partita numerosa progresista nemtiésca probata prin mai multe alegeri, a careia program e *indreptarea egala a tuturor natiunilor, respingerea veri carei egemonii natiunale, veri carei suprematisari a cutarei natiuni de catra alta*, si ca tientesce la reconstituirea monarciei pre base liberali prin transactiuni imprumutate (reciproke) intre popora.

„Dupa esirea Austriei d'in confederatiunea nemtiésca sentim detorinta a representá spiretul nemtiésce in mosaicul pestrutiu al poporalor austriece, si credem ca puterea si marirea culturai nemtiésce nu se potè dovedi mai bine si mai superb de cat prin pregatirea transactiunilor libere intre toate poporele, pentru ca centralismul in Austria e absolutism si fortia, era vòrb'a despre cultura nemtiésca ar fi o mintiuna mare dacia nemtii in cercul natiunilor n'ar fi pentru libertate, dacia programul lor n'ar fi cel mai liberal, cel mai progresist.“

„Partita progresista federala nemtiésca si-tiene de detorinta ca cu tota influinta a culturai, cu tot focul entuziasmului pentru libertate, cu vòrb'a si cu scriptura sê propage si sê latiésca *inveiatura despre intenerirea federala a Austriei, despre infratirea adeverata a natiunilor, despre transactiunile libere intre magiari, romani, slavi si nemti*.“

„Partita progresista federala nemtiésca stima dreptul cel bun al Ungariei, onora individualitatile istorice pana cand acestea nu sunt in contradicere cu libertatea, pentru ca istoria poporalor n'are iertat sê fie alt ceva de cat invetiatura libertatei.“

„Partita acest'a n'are program gata pentru reconstituirea monarciei, caci a programul ei e competenta numai a unei partite, ci a tuturor'a. Deci n'are program in pusunariu, neci cugete ascunde, ci cu sinceritate imbia tuturor poporalor Austriei man'a credincioasa fratieasca pentru a incepe transactiunile generali fora mania dar cu energia, a pune bazele

reconstituiei constitutionali a Austriei libere federali.“

Diariul „Neue Fr. Pr.“ intr'o maniera originala si-bate joc de acesta partita ce-si manifesta existinta in „Zukunft“ si „Wanderer“. El — precum se vede — se lipesc mai mult de individualitate istorice, sub cuvent ca multe provincie austriece erau parti intregitorie ale imperiului nemtiésce, inca d'in vechime.

Era la principiul acestei partite despre indreptarea egala a tuturor natiunilor observa numitul diariu: „Suma prè bine, dauna numai ca pana acum'a toate partitele politice in Austria cari voiau a-si duce negotiale in cantitate mai mare, intrebuintiau tocm'a acele cuvinte pentru a incepe creditul lor. De la 1848 nu s'a publicat neci un program carele in esinta sê nu contiena acele idei, ori de unde sê fie venit acel program, de la nemti, slavi, sêu de la magiari, de la d. Bach sêu de la Schmerling, de la Schuselka sêu de la Eötvös. Acele cuvinte contien numai pretensiunea simpla, ce o face ver cine ver carui stat modern, prin urmare si Austriei. Un'a vedem in acel program, ca in tocm'a ca de centralism se scarbesc si de dualism.“

„Presse“ incepe un fel de polemie cu dualistii, precum se vede incepe a li se — fie cu iertare — imputa brandia. La obiectiunile acestui diariu, romanul ar raspunde cu proverbiul seu: „di-mi gusiat, sê nu-ti dic io.“ Estragem d'in acestea urmatoarele, ce nu pot fi fora de interes pentru noi: „D'in colo de Laita vedem ca 1/4 de poporatiune incerca magiarisarea alor 3/4. De douadeci de ani suntem marturie silintielor neintrerupte ce le fac cele patru milioane de magiari pentru a despica imperiul in douè parti, si intr'o parte a aceleia sê faca fortia de inva supra alor diece milioane de slavi si nemti (despre romani „Pr.“ n'are cunoscinta) esserciand suprematia centralistica, ce numai putien stà dupa brutalitatea rusificareii Polonilor.“

„Si nemtii, de cari e atata tema, neci man'a nu-si misca „daca nu se co-

manda“ *) ambitiunea lor politica e — precum s'a intemplat la Gratz — a rogà pe regim sê deo repede tote libertatile si drepturile — nu noa, ci ungarilor.“

„Ungurii, pana ce linisce nu va fi serios amenintata d'in afara, potè ca se vor aretà preventori intr' un punt sêu intr' altul; dar prin acest'a causa unitatei statului nu va triumfa. Despartirea, recunoscuta de oamdata in principiu, si in catva eceptuita, va fi apoi numai cestiune de timp.“

Numitul organ incheia facendu-ne descoperirea: „Existe si in crecurile mai nalte ale guvernului o partita ce are putiena sperantia de reesirea experimentului de acum'a, si lesne ar deveni la parerea cumca între crecuscantiele actuali atat de schimbate prin erumperea resbelului, ar fi mai recomandabile a se adresa dietei unguresci in mod solen, a-i aretà seriozitatea situatiunei si pericolul tragancari desbaterilor si a o provocà sê asterna Maj. Sale postulatele formulate in comisiune, apoi sê trimita deputati in senatul imperiale ce s'ar conchiamă cat mai curund la Viena pentru complanarea conflictului de constitatiune. Dacia apelul acest'a la patriotismul deputatilor n'ar recsi, n'ar mai remanē alta de cat alegerele directe pentru senatul imperiale in tote tierile unguresci, un mediloc ce dupa tote probabilitatile n'ar fi anevioia de eceptuit, era dacia n'ar succede acesta mesura, ar fi sê se conchiamē senatul imperiale in nedeplinitate sa de pana acum'a, ca sê aduca afacerile erasi in ordine, sê ice mesurile urginti in contra seraciei monarciei ce purede repede, si apoi sê incepa lucrarile necesare pentru reformele constitutionali, si acest'a chiar si in lips'a deputatilor unguresci.“

„O constitutiune romana“ e titlul unui articolu in „Neue Freie Presse“, d'in care estragem: „Organele nostre ofi-

*) „Daca nu se comanda“ precum seim e proverbial nemtiésce, si-trage originea den revolutiunea de Viena de la 1848. Atunci dicea un soldat cumca el, ca fiul poporului, de fel n'ar putea a supra poporului, ferescé Dóme! eceptuind cazul — „daca nu i se va comanda.“

FOISIORA.

Datinele Romanilor la immortalare.

de Mihaile Besan.

(Continuare.)

Dupa ce mortul fu strigat de trei-ori, lu puneau pe pamant, si-l spelau cu apa calda, ca prin acest'a sê se destepte sufletul, ce s'ar mai afla in trup, —

„ corpusque lavant frigentis et unguunt“

dice Virgiliu (Aen. VI. 220.) in urma l'ungeau cu unsore mirositoare asiá numitii *Pollinctores*, cari, ca tocmā *Vespillones, Praeficae, Piatrices, Ustores*, si *Custodes* erau d'in familia *Libitinarilor*. Acest'a era o familia romana songura indreptata d'a vinde in templ'a Vinerei unctele, ce erau a se caseigá la ingropatiune.

Trupul laut si uns l'imbracau in vestimentele cele mai frumoase ce le avea repausatul in vieti'a sa. Poporul de rond in vestiment alb, ce se numia toga, era cci ce erau in serviciul statului, in toga tiesuta (toga praetexta). Acest'a toga era lucrata de mana, si infrumusetiata cu fire de aur si argint.

Trupul imbracat lu puneau intr'o camera deosebita a casei ce se numia *vestibulum*, si l'asiediau cu picioarele catra usia, voida a insemna prin acest'a atata: ca mortul e gata spre plecare, sêu: ca el trebue sê mērga acolo, de unde a venit, adeca in pamant. D'in aceasta cauza adese ori diceau stramosii nostri „*porrectus est*“ in loc de „*mortuus est*.“ Apoi i se puneau in gura sêu in sieriul un ban, crediend ca repausatul va trebui sê platēca vama

lui Charon paditoriu la port'a iadului, care apoi pentru acest ban lu va trece peste ap'a Styx cu o luntritia,

„Haec omnis, quam cervis inops et inhumataque turba est

Portitor ille, Charon: hi, quos vehit unda, sepulti“

dice Virgiliu in Eneid'a sa (VI. 325).

In urma langa capul mortului se puneau un fel de arbore, numit cypressus adeca cipru,

„ stant Manibus arae Coeruleis moestrae vittis atraque cypresso.“

(Virg. Aeneid. III. 63.)

Ciprul se puneau fara indoieila in semn de mórte, si gele, fiind ca ciprul, dacia se taia odata, nu mai are vietia, ca tocmā omul, cand i se taia firul vietiei.

Cu tote ca religiunea crestinesca a avut influinta forte mare a supr'a datinelor, si moravurilor sale, ma asiá dicend le-a strafornat tote d'in radecina, — totu-si datinele romanilor pagani ce le-am insirat acum, nu le-a putut sterge, ma d'in contra acele sunt bine servate la poporul nostru pana la cele mai menutiene. Credinta romanului si asta-di e aceea: ca nu e bine a mori in pat, deci, cel ce trage la mórte, se pune pe pamant, sêu pe o scandura lunga si lata. Si dupa ce pulsul nu mai bate, si sufletul s'a despartit de trup, — trupul se scaldă si in unele locuri, mai vertos in Ardeal, se si unge cu un fel de unsore mirositoare ca tocmā la stramosii nostri, si numai dupa aceea se imbraca in vestimentele cele mai frumoase si curate, ce le-a avut repausatul in vieti'a. Multi romani inca in vieti'a si-fac anume vestimente noue cu scop ca in aceste sê fie imbracati, dacia vor mori.

E de insemnat inse credinta poporului in privinta acestor vestimente.

El adeca crede, ca tocmā romanii pagani, ca tot omul, dupa mórte, va avè sê faca o cale-toria lunga, pana cand va ajunge la locurile de odihna; si in caletori'a acest'a va trebui sê suferi multe neajunsuri, precum sete, fómē, frig si caldura; d'in acesta causa cugeta, ca e de lipsa sê aiba vestiminte noue si tiitoare. Se potè, ca poporul roman numai d'in acest punct de vedere are datina a intrebuinta panza tare si tiesuta pentru vestimentele mortului; cu astfel de panza se acopera si trupul in sieriul, dar nici de cat cu metasa, sêu ceva materia subtire si slaba. — Eceptiune se face numai la clasa inteligentiei, carea inse nici cand nu potè servi de oglind'a tipului si caracterului stramosesc, caci asimilandu-se acesta clasa civilizatiunei europene, — a fost silita a desbraca datinile antice a protoparintilor nostri.

La poporul de rond, care pana in diu'a de asta-di romase credincios datinelor strabune, inca si asta-di ca tocmā la romanii pagani in sieriul mortului se pune cate o bucatia de pane, sare, in unele locuri si un surcel sêu bat, ca in cas de lipsa, in caletori'a cea lunga, sê aiba cu ce sê-si aline fómē si sê aiba pe ce sê se radieme cand se ostanesc.

Acesta credinta a poporului se cuprinde si in versul acest doios, ce se canta la mort:

„Acum ciasul mi-a venit
Si lumca am parasit;
Acum me duc cale lunga,
N'am nimic'a sê-mi ajunga;
Veniti toti cati me iubiti,
Cu mine caletoriti.“

adeca se crede in adever, ca tot omul va trebui sê faca o cale-toria lunga dupa mórtea sa, si chiama intra ajutoria pro toti iubittii si cunoscutii sci spre usiorarea greutatilor, ce are de a le suportá pe cea-l-alta lume.

Ca inse mortul sê pota caletori' fara vre-o impede-care, rudeniile lu proved si cu bani. I se pune adeca un ban in mana, sêu sub cap, in unele locuri era pe sieriul, cand acest'a se pune in grópa, crediend, ca cu acest ban va trebui sê platēca vama inaintea de a potè ajunge la port'a raiului.

Caletori'a cea lunga, ce o crede poporul roman si asta-di, suferintiele cele mari, ce are a le patimi pe cea-l-alta lume, precum si esprimerca lui Virgiliu „*centum errant annos volitantque haec lictora circum*“, — nu insemna ore atata, ca stramosii nostri a crediut ca existe undeva locul suferintielor, — locul, ce asta-di se numesc „*purgatoriu*“, — locul, unde peccatosii se curatesc de peccatele lor? nu cumva asta insemna atata, ca poporul roman de religiunea gr. resaritēna, pe nesciute, si fara seirea calugarilor de prin monastiri, crede in purgatoriu?

Ca roman greco-oriental nu voiese a discutá nici *pro* nici *contra* acesta intrebare, — las sê o discute teologii; dar fapta nu se potè negá.

Sê nu me abat inse de pe cararea apucata, mai amintese inca, cumca cupressul, ciprul romanilor pagani nici pana asta-di nu s'a dat uitarii. La casa repausatului, sêu afara la mortu-ment, langa capul mortului in loc de cipru asta-di se pune ori-ce arbore, dar mai ales un brad tener si frumos, care adese-ori se infrumsetieza — mai vertos la feciori si feciore — cu cunune si flori.

* * *

Abia este popor, care sê nu observe mai multe sêu mai putiene cerimonie cu ocaziunea inmortarilor. Aceste cerimonie, si datine, precum veduram pana acuma, au fost de mare insemnetate in tempurile vechi, dar mai ales romanii, protoparintii nostri, ca pagani aveau multime de acestea, si se tienceau strins de ele,

cióse au indatinat „a intrá prè adunc“ in trebi constitutiunale, — o aplecare, pentru carea intre altele nu voim sè ne judecà cu ele, fiind cã in puntul acest'a abie s'ar poté adevérí cã „frumosul e aprópe.“ Ni aducem prè bine aminte, cã in adausul de la „Wiener-Zeitung“ am cetit la timpul seu o analiza a lepei fundamentale de stat, cu care Danilo I fericesce pre muntenegrinii lui. De asemene ni darù „Wiener-Abendpost“ o resunare pre lung si larg a constitutiunei ce Carol I o santimã in 30 iuniu pentru Romania. Se vede, cã starea de asediù influentiãza si a supr'a organului regimului. Unde altadata cetiam „doctrina“ despre neposibilitatea introducerii constitutiunei nóstre si despre natura misterioasă a „representantilor legali“ ai nostri, ni se servesece astadi cu desluciri pretioase despre relatiunile de stat ale principatelor dunarene. Dara totusi s'ar insielã amar cci ce ar crede, cã aici e vorba despre convorbire obiectiva a supr'a unei teme curat istorice. Nu e asiã. Pre cum tierarul léga la us'a sa un coroiu, pentru a imprasciã paserile rapitórié de la gainile lui, asiã „Abendpost“ ni comentéza nóa legea cea nóua fundamentala d'in Romania cu nisee glose ironice, ca pestanilor si vienanilor ce se tien de formulele cele moderne constitutiunale, sè li tréca gustul pentru astfeliu de trebi. Oficiós'a nóstra numesce opul lui Carol I: „o fióre adevèrata esemplara de drept constituiunal scris, dupa esemplul cartelor francese ce „au prevediat tóte.“ Feresce cã intielegem, cã fóiie semioficióse i-pare a fi op de maiestru-strica, o constitutiune ce „prevede tóte“ si nu dà privilegiu a face in dos dupa „capul seu,“ ce in restiup de putiene septemani couesce regimul si poporul.

De aici mai departe continua numitul articol cu obieptarile ce le face fóiie „Abpost.“ folosind ocaziunea a se plange pentru lips'a de constituionalism, ce inse pentru noi e de putien interes.

ca tocmã cum ne tienem noi asta-di de regulele prescise de sant'a beserica alui Cristos.

Fara ca sè privese mai pe larg asiediamintele religiose ale romanilor pagani, amintese numai atat'a, cã datinele, ce le observau ei la mort, n'au fost prescise nicãira prin lege, inse usul general li-a contribuit atat'a potere morala, cat acele datine, si cerimonie se priviau ca tocmã legile prescise, si erau nevatemabile.

Prin usul acest indelungat, si prin tradițiunea neintrrupta d'in timpurile cele mai vechi datinele acele se prefacura in trup si sange la poporul roman, si inca intr'o mesura: *atat de mare, in cat multo d'in ele, precum mai vediarum, si dupa decurgerea atator sute de ani, se sustienura pana in diu'a de asta-di la romani.*

Sè vedem acuma, ce datine au avut romanii, cand petreceau mortul la grópa.

A op'a di dupa repausarea cuiva, intemplarea cea trista despre mórte se dedea de seire poporului pe cale oficiós'a. Acesti anuaciatori de mórte se numiau „Praecones.“

„Consul Antonius — dice Svetoniù despre mórtea lui Iuliu Cesare — *per praecone[m] pronunciauit Senatusconsultum.*“

Preconiù aveau mai multe oficióe, precum d. c. la curtea de justitia ei strigau partidele litigante dupa nume, pronunciau sentint'a iudetiului, ei spuneau rezultatul voturilor in adunãrile publico-politice, la licitatiune ei strigau pretiul lucrurilor ce erau espuse la vindere, ei sustieneau ordinea in locurile publice, si in urma: ei mergeau prin tóte partile orasiului a invitã poporul la ingropatiunile mai insemnate. Aceste tóte le dovedesece si Chéruel in dictionariul anticitatilor, dicend: „*Praeco-Criueur public, — — — dans les grandes funérailles ils parcouraient toute la ville en*

Romania.

Mari'a Sa Carol I Donnitoriul Romaniei in caletoaria ce intreprinse prin Moldova sosì mercuri séra in Jasi, insoeit de ministrul de finantie d. Maurogheini, si fostul ministru de resbel d. Ghica. Petrecerea Mariei Sale in Jasi se presupune cã va durã o septemana. Telegramele diarielor francesei vorbese despre primire solena si cordiale den partea poporatiunei de pretotindene.

VARIETATI.

== *Essemble frumóse.* Despre amórea ce domnesce intre profesorii gimnasiului de Beiusi si ascultorii acestui institut, despre ingrigirta celor'a pentru cestia, marturisesece urmátórea scrisóre ce o primim den Fagarasiu cu datul 27 aug. 1866: „Cetind in dilele trecute in Nr. 49 al Albinci, despre denumirea O. D. Professore Ioane Selagianu, ca profesore ordinariu la Gimnasiul roman greco-catholic de Beiusiu, atat mie cat si la mai multi colegi ai mei, cari au avut ocaziune a cunósee pre acest barbat, ni s'au umplut inimile de bucuria, fiind incredinãti cumea si pre vonitoriu vom fi norocosi a-l vedè pre catodra in modilocul nostru esplicandu-ne prè pretuitul studiu, ce este proprietatea musei Clio, de care este si censurat si de care tenerimea in decurs de 8 ani de densul s'a adaptat cu sciintiele frumóse, prin ce i s'a straplantat si inradecinat in inima simtiul national. Acest barbat nationalist, care de la ivirea sa in cariera de profesore impreuna cu rrs. Domn Teodor Kóváry canonic si director al aelui institut si ceilaiti dd. profesori cu energia au luerat spre bunastarea si inflorirea aceluia, care scop si Pau si ajuns, cãci acest institut, cu tot dreptul pot dice, a devenit in ael grad in cat poté sè se asemene cu ori care institut al Ungarici si renumele i-a strabatut preste Carpati in tóte unghiurile locuite de romani, de a caror'a tenerime e frequentat in numer mare. Ma ce e mai mult, acesti barbati pre langa implinirea chiamarei lor, d'in putin'a léfa ce o capeta pre multi teneri sermani i ajutor si chiar si cu cortel gratis. Dec ce riul acestor barbati vietia indolungata spre cresseca si adaparea in sciintia a mai multor sute de teneri pre cari sè-i póta dá in bratielo lumeci ca pre tot atatibarbati arnici si nationalisti buni spre binele si inaintarea natiunei intregi. — Popenciu m. p. stud. abs. de cl. 7.“

== Ilustr'a familia de Mocioni, patron'a literaturii si a teneriinei studióse romane, de'n

acarei sen resar atati bravi ai natiunei rom. si Mecenati, a binevoit a me' ajutorã si in anul trecut scol. 1865/6 cu un stipendiu anuale de 60 fl. v. a., care prin bunetatea ilustrei familie s'a ureat pre an. viitoriu scol. 1866/7 la 80 fl. v. a. pentru care marinimitate a ilustrei familie in semn de recunoscintia i aduc multiaminta publica. San-Nicolaul-Mare 16/28 aug. 1866. Miau Buneiu, stud. de a VII. cl. gimn. in Segedin.

== *Infioratoriu.* Lui „Pr.“ si diariului „Telegraph“ ce se publica in Gratz, i se serie de'u Wolfsberg cã cu ocaziunea unei gefuri între munti, telharii dusera cu sine un copil cam de 12 ani. Nisee venatori ce umblara mai tardiu pre acele locuri ripóse gasira acatiat intr'un arbore cadavru unui copil cam de 12 ani, de pre care inse crã trasa pelca de pre corpul intreg, chiar si de pre degete. — De acestea se intempla in seclul nostru, si inca in acele provincie ale Austriei de unde sub absolutism veniau „civilisatori“ prin tierile nóstre.

== *Un proces mimnat a decurs* in Viena. Un parinte nu voia sè dee zestre ficei sale. Mirele si mirés'a i facura proces, si — conform despusefiunilor codicelui austr. — lu silira pe betranul a dá zestre. Acum'a parintele in mahnire denéga d'in partesi binecuvantarca casetoriei, éra lumea se intréba nu cumva tenerii voiese a o stórcé si acést'a pre cale procesuale?

== *Economia in buget.* „W. Z.“ face cunoscut cumea Maj. Sa. a binevoit a demandã ca spesele in curte pentru anul 1867, sè se reduca de la 7,420.000 fl. la 5,005.000.

== *Cuventare drastica.* tiend locutiintele de general Zastrow contra ostasi sei prusesci in Brunn. El disc inre altele: „Granatiri! toti sunteti barbati, mi pare reu cã nu v'am cunoscut mai de mult, cã in bataia am fi facut trebi bune. Un inimic nou e in spatele nóstre, coler'a, mancati si beti cu mesura, fiti curagiosi ca mine, devis'a vóstra fie: „diavolul sè duca coler'a!“ seu cã voi aveti femei si copii, crescet-i bine, regelui nostru i trebuiese barbati nu femei. Batali'e a gat'a, in 18 septembrevom intrã in patri'a nóstra. Un pic de temp ce mai sunteti aici portati-ve bine. altmintre cu nu glumesc, cautati sè mai vedeti orasiul, acum'a ve mantuiese de servitiu. „Buna demaneti'a granatiri.“ Mii de voci resunara: „buna demaneti'a! Escelintia.“

== *Istori'a insulei Candia.* Fiind acun'a resculare pe insula Candia, unde privesece tóta diplomati'a européna, nu va fi fara interes a deserie ací pre seurt istori'a acestei insule. Insul'a Candia se estinde in marea mediterana cam 2 mile geografice spre médiadi de la

de la romanii pagani, si substitue olul acestor'a inse cu acca deosebire, cã avend Luncanii vin destul de prin viile lor, in loc de apa pun vin in vas la prohodire. —

La aetial petrecerei la morment, dupa invitarea preconilor, se infatisia o multime mare de ómeni. Si acést'a se intemplã mai vertos la ingropatiunea barbatilor mai insemnati, asiã d. c. la inmortentarea lui August, tóte stradele orasiului erau indesate de privitori, *„die, quo reliquiae Augusti tumulo inferebantur, plena urbis itinera,“* dice Tacit (Annal. III. 4.)

Innaintea de tóte mortul se scotea cu mare pompa d'in vestibulum, si daca erã avut: se punea pe un pat cu ceriu, ce semenã unui légan, numit *lectica*, si erã acoperit cu materia fórté fina si pretiósa. Sieriul lui Iuliu Cesare a fost — precum dice Suetoniù — „*ebur-neus, quo et purpure stratus.*“

Apoi rudeniile luau sieriul séu lectie'a pe umere, — pre ómenii cu védia si demnitate i duceau barbati de frunte, demnitarii statului, precum d. c. imperatul August „*senatorum humeris delatus in campum*“ (Sveton.) séu la ingroparea lui Iuliu Cesare „*lectum pro rostris in forum magistratus detulerunt,*“ séu precum dice Tacit (Annal. III. 2.) *Germanici cineres Tribunalorum Centurionumque humeris portabantur;* — pe cand pre ómenii seraci i duceau patru *vespiloni* (*Vespillones*, de la *vesper*) sé'ra, cand intunecã, si inca intr'un sieriul fórté simplu, si gros, ce se numia *sandapila*. Cea mai onorabila petrecere la morment erã *funus censorium*, despre cari vorbesece Tacit in Annalium Lib. IV. cap. 15.

Innaintea de a plecã cu mortul, numele lui se mai strigã odata si mai pe urma; apoi se incepea marsul cu pompa mare dupa ordinațiunea arangiatorului, numit „*designator,*“

Ori cat de sída sè si'mpare acésta datina, ca de sigur are insemnetatea sa istorica, si eu sum aplecat a crede, cã vine de adreptul

tiermrii Greciei. In timpurile vechi se numia *Idaea* apoi *Creta*. E un'a dintre cele mai insemnate insule ale Turciei, in timpurile vechi renumita pentru fertilitatea si clim'a ei, dar turcii ruinara starea locuitorilor in cat abié se mai pot sustiené. Poporatiunea pe tempul imperiului bisantin numerã 1,200.000, acum'a abié 200.000, mai toti greci. Numerul scadiù de revolutiunile cele numeróse. In a. 1823 turcii supusera acésta insula, la 1204 o cumperara de la ei Venetianii cu 30 E de aur. Mai tardiu devenì sub domni'a Genovanilor, de la cari o recuprinsera Venetianii, castigand si iubirea poporului pentru domnirea lor cea blanda. In 1667 o aflãm éra si sub turci. In 1821 locuitori se alaturara la rescóla grecoéseca, dar in 1833 devenira sub domnirea vice-regelui de Egipt pana la 1840, cand se redode Turciei. Daca acésta rescóla va avé resultat mai ferice de cat ceclalte, ni va spune viitoriul.

== *O conjuratiune in Messico.* „Weser Zeitung“ d'in Newyork aduce urmátórea corospundintia d'in Messico: „Sciara cea mai interesanta d'in Messico este descoperirea conjuratiunii d'in capital'a Messico. Cumea espresidintele si es-dictatorul de Messico avea in cuget sè ocupo loc in fruntea regimului, erã tuturor cunoscut, pentru cã el nu o ascunde. Intr'un temp se dicea cã poté contã la spriginirea lui Seward, mai tardiu se cugetã chiar, cã imp. Max, vediendu-se asta-di mane silit a paresi Messico, ar face contielegeri cu Santa Anna. Dar acésta d'in urma nu se intempla, deci Santa Anna sciù sè-si castigo pentru sine o multime de partizanti si chiar d'intrè ministri imperatesci. — Imp. Max sciã de conspiratiunea acést'a dara, dupa cum i datin'a, nu voi s'è impedece, poté cã a sperat cã o va castigã pentru sine. Abié dupa ce observã cã si persónele cele mai de aprópe ale lui se fac membri ei, se decise a o sugrumã. In 15 iuliu la 4 óre demaneti'a un despartiamant mare de trupe imp. incungiuurã cas'a unui cap al conjuratiunii si intreprinse cercetarile. Momentul erã bine nimerit. Conjuratii tocmai erau adunati la consultare. I prinsera pre toti. Intre ei erau si generali Zezez, de la Parra, Zamacona, Ignazio Ramirez, Cruz, Camphner, Echeverria etc. Documentele si epistóele prinse aréta cã conjuratiunea e latita. In diu'a urmátória fusera toti judecati la temntia in Yucatan unde sè si trimisera.

== *Contielegere usióra.* Cand generalul prusesc Manteufel intrase in Francfurt si incortelã militarii pre la cotatióni, so duse la el representantele Americiei espriindu-si sperant'a cã supusii americani nu vor primi ostasi prusesci in cortel. Manteufel respunse cã nu

care luã langa sine a une ori cati-va *lictori* in ajutoriu pentru sustienerea ordinei bune.

Un bucinariu, cu atare instrument musical, numit *siticen*, mergea innainte, cantand *Naenia*, adeca: canturi gelnice, menite pentru ocaziunea de ingropatiune. Despre *Naenia* amintesece si Svetoniù in biografi'a lui August, dicand: „*Canentibus Naeniam principum liberis utriusque sexus,*“ si in loc de *siticen* adese-ori se intrebuintia corn, séu bucin, in semn: cã respectivul n'a morit prin veninare, nici prin arma in resboiu, ei prin mórte naturala. (Tibiciniarii séu bucinarii sunt amintiti si in Svetoniù.)

Afara de bucinarii mai mergeau inca si femei innaintea mortului, cari lu plangeau si-i cantau cu gele laudele — pentru bani. Aceste femei se numiau *Praeficae* (Praeficae), despre cari amintesece si Tacit (Annal. III. 5.) *meditata ad memoriam virtutis carmina et laudationes et lacrimas vel doloris imitamenta;* ér Chéruel astfel le caracteriséza in dictionariul seu „*Femmes, que l'on louait comme pleureuses aux convois des riches. Elles précédaient le corps, donnant toute espèce de signes apparants d'une violante douleur, la tête nue, échevelées sanglotant, chantant quelque hymne funèbre ou les louanges du mort.*“ (pag. 507.)

Numele lor „*Praeficae*“ vine de acolo, cã ele se prefacau cã sunt adane peirunse de dorerea cea mare ce o sentiese pontru perderea repausatului, — inse in adover ele n'au avut nici un interes de a-l plange pre acéla pre care dóra nici nu l'au cunoscut in tóta vietia lui.

In cantecele lor cele doióse adese-ori intretieseau espresiuni mai insemnate si versuri intregi d'in operatele poetilor renumiti, acomodandu-le fíresece ocaziunei si persónei repausate. (Va urmã.)

pôte face esceptiune pentru americani, la ce reprezentantele replică repede: „Dle general! nisece năi americane sunt pe marca resaritenă. Me recomand.” Manteufel si-schimbă propusul, americanii nu fura superati cu incortelari.

== *Contele Julin Andrássy*. Pre cand era sé spunem că s'a dus la Pesta, audim că veni érași la Viena.

== *Locutienintele Mateiu Hurduseu* do la regimentul de granitia romano-ban. a repausat la Trautenau in Boemia in urmarea ranelor primite in batalia.

== *Cassele* cate se dusesera de'n Viena la Comorn pre cand Prusii erau naintea capitalei, mai tôte intornara.

== *Faimete despre schimbările ministeriali* in Viena se tot mai sustien. Noul cabinet ar avé fatia de federalistico-dualistic, ce anevóia se póte splică. Retragera lui Mensdorf de la ministeriul de esterne si inlocuirca lui cu baronul Hübnér e mai probabila dentre tôte faimele.

== *„Trompet'a Cărpătilor“* dupa data. se provóca adese la diariul „Romanul“, d. e. in nr. de'n 26 aug. se provóca de 37 de ori, nejoctind aci si adreasare ca'tra d. Roseti. oo. nostri cetitori vor cugetă că ce contielegere si amicétia mare domnesce intre aceste dóue organe! — tocm'a acést'a nu se póte díce.

== *Imperatés'a Carolina de'n Mes-sicu* a trecut pre la Triest la Miramare unde va petrece timp mai indelungat. Se póte că va mergo acolo si Maj. Sa Imperatul (Austriei).

== *Cat timp nu putrediesce corpul in pament?* Piat'ia s. Stefan in Viena de la 1515—1600 fusese cimiteriu. In dilele acestea se fecere sapari pentru conducerea gazului, — capetinele celor morti erau întregi.

== *Tribunalul militar* va ascultá in dilele acestea pre mai multi conducatori ai armatei nordice austriace unii ca marturii, altii ca acusatí.

== *Deputatiunea d'in statele unite ale Americi* care venise a fericítá pre Tiarul Rusiei pentru scaparea de sub atentat, in 30 aug. fuse in Moscva, unde o deputatiune de tiereni salutá pre Fox comisariul american. Fox li dede de suveniru o flamura americana, la ce Gwozdev conducatoriul deputatiunii tierane respunse că in cas de lipsa tóta Rusia si-va a-laturá flamur'a sa celei americane.

== *O locutienintia nõua* se va infintia in Tirol pentru teritoriul de médiadi (cel italian). Resiedint'ia va fi in orasiul Trento (Tridentu). Cu atát se va multamí nationalitatea italiana. In diariul oficiale inca nu aparú nemica in asta privintia.

== *Espusetiunea de Paris si Romania*. Scim că la espusetiunea de Paris ce se va tiené in 1867 se grabesc tôte nationile pamentului cu produsele lor. Bunavoint'ia francésca a destinat Romaniei loc separat in localitatile espusetiunci, nu precum se intemplase la Londra cand o indrumau in despartiammentul turcesc. Dar ce face Romania? D. Perietianu serie d'in Paris diariului „Trompet'a Cărpătilor“ intre altele: „Guvernul francese intréba de patru luni de dile pe agintele nostru de'n Paris, daca sé ne mai considere ca esposanti, séu sé dee locul rezervat nõua altor'a cari vin de-l cėrca? si tôte depesicle trimise ministeriului de aginti, stau fara nici un respuns. Altii ne róga si noi tacem. Vom espune cereale sé

aretám Algeriei si Egipetului că nu sunt sen-gure destinate do matura a fi granarielo lumei; mineralele nõstre desi brute, vor poté stá alature cu ale Californiei. Nu este nemica de lasat: costum, animele, si tot ce natur'a a produs uai curios si mai frumos in tíera nõstra. Am poté aduce diferite obiecte, cari ar face admiratiunea lumei întregi. Nu mai vorbese de frumós'a sarc ce posediem, căci trebué sé ssim si sé marturim cu modest'ia ce trebué sé ne caracterizeze că adese numai noi, afara de nenorocít'a Polonia, avem monopolul dat de natura al aceste frumós'e averi. Trompetati, dle red. ca sé plece urech'ia gardistul care padiesce interesele tierci, si cu o óra mai nainte sé aretám lumei că mai esiste pe malurile betranului Istru o bucatica de'n vechi'a Roma. Trompetati ca sé auda toti Romanii de prin tôte vâile Cărpătilor că avem ocasiunea a aretá statelor Europei că mai esiste un stat in medilocul lor, care, desi june, viéza si are mari sperantie in venitoriu si fiii lui. Prin astfel de medie se capeta civilizatiune si progres.“

== *Majestatea Sa Imperatés'a* va intorná de la Buda luni nainte de médiadi, impreuna cu clironomul de tron Rudolf si arciduce'sa Gisela.

== *Un dervisiiu ca falsificator de bancnote*. In Buda e mormentul unui sant mahomendan Gul Baba, la care in fie-care an vin mahomedanii pii. Unul d'intre acestia Medjid Jussuf fu detienut mai in dilele trecute in Alba-reg. pentru că se gasira la densul dóue bancnote false cate de 5 fl. Tribunalul comitatens a inceput investigatiunea. Omul de la resarit de departe seie sé spuna bolt'a unde a schimbat. Altmintre sé sente bine in prinsóre, i place viftul, si e multiamit că a primit vestminte curate. Investigatiunea decurge prin intervenirea unui dragoman ce vorbesce cu orientul in limb'a lui. — Ar fi de dorit ca nationalitatilor nemagiare pre la oficiolate sé li se recunósca de ocamdata macar atát drept cat se dede cest ture, sé avom barem dragomani cari sé vorbésca bine romanesc, si sé nu fim siliti a audi batjocuri pentru pronuciatuionele romane, buna óra: „cum este moi rumunje.“

Economia.

Oradea-Mare, 28 aug. 1866

Astadi in tergul nostru de septemana bucatelo trecura cu urmatóriele pretiuri: Sinicul de grau curat, fruntea graului 8 fl. 30 cr. v. a. — Graul curat cam de mediloc 7 fl. 50 cr. — Graul amestecat 5 fl. 80 cr. v. a. — Secar'a 6 fl. 20 cr. v. a.; éra cel mai slab cu 7 fl. 50 cr. v. a. — Ordiul, fiind cá-l due prin alte comitate, e cu 5 fl. v. a. sinicul. — Ovesul cu 3 fl. 80 cr. — Fasola n'avom noci de leac. — Lin-tea sinicul cu 11 fl. 30 cr. v. a. — Malaiul menunt 13 fl. v. a. de sinic.

Curechiu (vėrdia) avem destul amesurat tempului. Cartofii pe di ce merge sunt tot mai frumosi si mai multi, éra pretiurile moderate.

Lebenitie avem fóрте multe si frumóse, cea mai uriasa cu 35 cr. éra sut'a costa 8—9 fl. v. a. Prune, pere, mere, si tôte feluriile de póme sunt cu indestulare. Mere frumóse cate de un 2 ni aduc tierenii nostri d'in partile romantice ale Beiusiului.

Strugurii sunt frumosi. Culesul cred că va fi in lun'a venitoria. Esperantia de vin mult si bun, de va tiené timpul acest placut.

2 de carne de vita 14 cr. de porc 24 cr. de slanina (elisa) 37—40 cr. de brandia 18 cr. de casiu 14 cr.

Tergul de vite cornute de cate-va septemane nu se tiene in Oradea-Mare, si nu e iertat a intrá in orasiu cu car cu boi séu cu alte vite cornute, pentru că in vr'o trei comune in apropiare vitele sufer de ciurma.

Porcii au scadiut d'in pretiu, dar daca timpul acest frumos va tiené cat e tómn'a, avem sperantia buna de cucurudiu, si pretiul porcilor se va urcá érași.

Caii au pretiu fóрте bun, desi fénel e cam putien in partile nõstre bihorene.

Lussul e fóрте mare casí mai pretotinde-ne, parale nu eapeti neci cu interesele cele mari nelegali.

Poporul se bucura audiend că e vórba de pace.

Agricola.

San Nicolaul-Mare in 16/28 aug. 1866.

In giurul acestui cere secerisiul n'a remunerat in mare abundantia si cu dorere trebué sé dicem, că erát mai jos de mediloc, ce apriat ni aréta rezultatul nefavoritioriu a trierarului capetand de la un'a cruce numai o mesura si mai putien. Acést'a scadere daunósa provine de'n frigul si inghiatiul de'n lun'a lui maiu si de'n seect'a cca mare, ce durá un timp fóрте lung stemperand pron'ia divina numai cand si cand fóрте insetatul pament, si dura si in presinte continuativ spre mare dauna a poporului de'n giur, pre care lapéca si sarcin'a infioratului an 63. In papusioiu, cartofi (crompi), fasolia si alte legumi nici o sperantia; vin nici de pofa nu va fi si strugur — inse fóрте putieni se si unde afla numai unde sub pomii tufosi, cari degia fiind copti, i strica un feliu de insecte, mai ales vespilii.

Pretiul bucatelor graul curat 9 fl. 20 — 40 cr. sacaretiu pentru pane 8 fl. cucurudiu 6 fl. 40 cr. ordiul 5 fl. ovesul 3 fl. 50—80 cr.

Agricoltor.

Arad, 28 aug. st. n. 1866.

In septemana acést'a scadiura si la noi pretiurile bucatelor, éra negotiarile venira in amortire. D'ntre bucatele aveau trecere: graul de 88—89 2, ou 4 fl. cr. v. a., si secar'a de 79—80 2, ou 3 fl. 35 — 3 fl. 40 cr., de metiu, éra papusioiu si ordiul nu se cautau nici de cat. — Timpul e cald si uscat.

Cursurile d'in 31 august n. sér'a.

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.....	53—	53-60
„ „ contributionali.....	99-50	99-75
„ „ nõue in argint.....	83—	83-25
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)....	78—	78-50
Cele nationali cu 5% (Jan.).....	68-50	69—
„ metalice cu 5%.....	60-75	61—
„ „ maiu—nov.....	64-70	64-90
„ „ 4 1/2%.....	50-25	50-75
„ „ 4%.....	44-50	45—
„ „ 3%.....	33-50	34—
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864.....	71-80	72—
„ „ 1860 1/2 in cele întrege.....	79-70	79-90
„ „ „ 1/2 separata.....	85-50	86—
„ „ 4% din 1854.....	73-50	74-50
„ „ din 1839, 1/2.....	144—	145—
„ banciei de credit.....	118-50	119—
„ societ. vapor. dunarene cu 4%.....	81-50	82-50
„ imprum. princip. Eszterházy à 40 fl.....	—	—
„ „ Salm à „.....	24—	26—
„ „ cont. Palfy à „.....	24—	25—
„ „ princ. Clary à „.....	22—	23—
„ „ cont. St. Genois à „.....	29—	22—
„ „ princ. Windischgrätz à 20.....	16—	17—
„ „ cont. Waldstein à „.....	19—	20—
„ „ „ Keglevich à 10.....	11-50	12-50
Obligatiuni dessaroinatóre de pament:		
Cele din Ungaria.....	67—	67-75
„ Banatul tem.....	66—	66-75
„ Bucovina.....	64-50	65-50
„ Transilvania.....	65—	65-50
Actiuni:		
A banciei nationali.....	728—	730—
„ de credit.....	173-70	166-90
„ „ scont.....	580—	583-30
„ „ anglo-austriace.....	74—	75—
A societatei vapor. dunar.....	475—	477—
„ „ Lloydului.....	198—	201—
A drumului ferat de nord.....	164—	164-50
„ „ stat.....	184-90	185-50
„ „ apus (Elisabeth).....	126—	126-50
„ „ sud.....	207—	208—
„ „ langa Tisa.....	147—	147—
„ „ „ Lemberg-Czernowitz.....	174—	175—
Bani:		
Galbenii imperatésii.....	6-8	6-9
Napolcond'ori.....	10-28	10-30
Friedrichsd'ori.....	10-75	10-85
Suverenii engl.....	12-80	12-90
Imperialii rusesei.....	10-55	10-60
Argintul.....	126-50	127-50

Institutul „Betti si Marie Fröhlich“

Institut mai inalt pentru creșterea fetelor.

in Viena, (Stadt, Franciscanerplatz nr. 1. vėra: in Heleneenthal, langa Bařen, Karl-gasse nr. 166.)

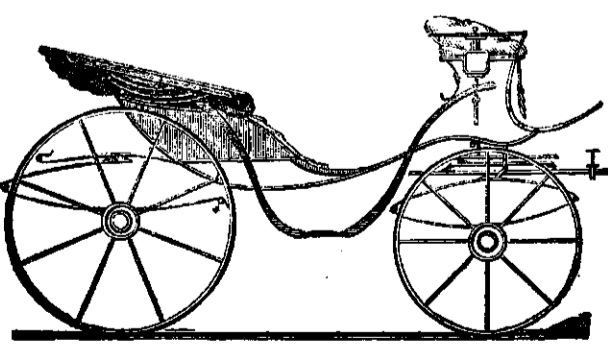
Institutul acest'a ce esiste de 17 ani si e renumit in cele mai indepartate cercuri, ce se bucura si de autorisarea in. e. r. guvern precum si de repetitele laude prin diferitele foi publice d'in Austria si German'ia, este in stare prin esperintia de mai multi ani, prin numerose caletorii pe tot continentul Europei de mediloc prin base materiala asecurata, prin organizatiunea cea mai acomodata si prin alegerea poterilor celor mai bune de instruire a garantá pentru educare completa scintifica si so-

ciala a invctiacelelor lui, cari se instruaze deosebit si in sciint'ia religiuariu. Religiunea gr. or. se propune deosebit in tóta septemana de preotul grecesc local. Orenduic'ia acést'a nu esiste pana acum nici intr'un institut. Desvoltarea fisica se asecura prin localitatile institutului fóрте acomodate pe loc liber langa pare si prin o locuinta de vėra stabila in cel mai frumos tienut al Vienei (in casa propria de la tíera.)

Programe deslucitórie cu tarif'a completa si fóрте moderata a pretiurilor, se trimit gratis la dorint'ia fisce-cariua.

Subscrisul ca roman si ingrigitoriu pentru mai multe damicele ce prin recomandatiunea mea au intrat in institutul acest'a, pot sé-l recomand tututor parintilor ingrigiti de creșterea ficelor lor.

B. G. Popovicu,
Wien, Fleischmarkt 15.

Gottfried Ziegler,

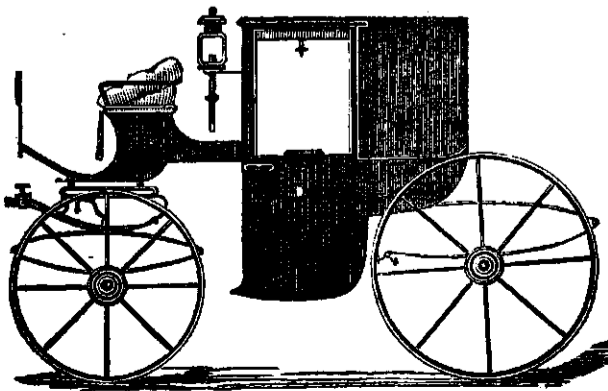
Fabricant de trasure

(carutie)

Landstrasse, Hauptstrasse Nr. 101,
in Viena

gatesce totfelu de trasure (carutie) de gala, de sioase si de voiagiu, dupa modelul cel mai nou, d'in calitatea si materialul cel mai bun, cu pretiurile cele mai moderate.

Doritorii de a se incunoscintia despre modele si pretiu, se vor adresá contra fabricant de a dreptul.

Lampe de petroleu
cu cea mai eminenta constructiune. Fasonulu cel mai nou si elegant cu cele mai moderate pretiuri de fabrica d'in prim'a c. r. priv.
fabrica de lampe de oleiu austriaca
a firmei:
GEBRÜDER BRÜNNER
in Viena
Magazinulu: Cetate, Kärntnerstrasse Nr. 46 Heinrichshof.
Fabric'a: Mariahilf, Magdalenenstrasse Nr. 10.

Stiele cilindrice d'in cea mai buna calitate de iaga, precarse, in negotiu vinu nainte sub numirea: „cilindru de phönics (Phönix-Cylinder) preveduite cu semnul nostru B pecum si tôte obiectele de sticla ce se tinu de lampa.
Depositu de materii ardictorie pentru salonu d'in petreolu curati-american si oleu solar in calitatea cea mai buna pentru cele mai moderate pretiuri locale in transito-magazinul nostru. — Liste de pretiu si depingeri de lampele nõstre se tramit poffitorilor franco.

Frații Brüner.